

NEVĚSTA

Dramatický žertík pro jednu osobu

Toť jsem se lekla, až se celá třesu!
 Však je to také nápad podivný,
 nic neříct mně a přijít k rodičům,
 by o mou ruku přímo požádal!
 Což nemohl mne o tom zpravit dříve?
 Což nemá příležitost každý den,
 by se dřív o tom kroku se mnou radil?
 Což nejsem já zde hlavní osobou?
 Mám ho tak ráda, byla bych snad —
 však teď se hněvám! — Nač tak náhle, rychle!
 Muž může ovšem kvapem v manželství,
 to je prý muži zcela příslušné,
 když pro nevěstu divým tryskem jede;
 my ale — ó nebohá my slabá stvoření! —
 my máme zcela drobným, líným krokem
 se loudit za svým hostem k oltáři!
 Je možná, že to dobře zřízeno,
 vždyť děvčata by pravé boje svedla
 a běhala snad spolu o závod,
 by žádná starou pannou nezůstala!
 Já ale? — Bože, já jsem příliš pyšná
 a o vdání se věru nestarám! —
 To je oč stát! — A mne tak překvapit!
 Chtít přede mnou se smluvit s rodiči!
 Já myslila, že studem uhořím,
 tvář má pálila jako žhavý uhel
 a oči se až krví zalily. —
 Tu vzchopím se a hrdě vykročím
 a podívám se zlostně na něho,
 že překvapením skoro zkameněl, —

umlkli všickni a já z dveří ven!
Ó nemyslete, že to byl jen žert!
A kdyby to jen jiskra zlosti byla,
já chci ji v plamen nechat vyšlehnout
a chci se zlobit, chci se zlobit! — Chci!

(Dupne nohou; rozzlobeně.)

A kdo to řekl tomu panáčkovi,
že já ho doopravdy nyní chci?
Což nemohla jsem s ním jen zahrávat?
Což nemohla jsem za blázna ho mít?
Vždyť beztoho se málo namáhá,
by sobě získal provždy lásku mou!
Což nepozdravuje mou sousedku,
ač ví, že nemohu ji ani cítit?
Jen pozdravujte, pane, prosím, prosím,
vždyť já to zaporučit nemohu,
však lidem, kteří všechno pozdravují,
těm já zas věru ani neděkuju!
A nedal ondy nejkrásnější růži
mé přítelkyni? — Ó té falešnice!
Ne — nejsem věru za mák žárliva!
Můj pane, nevím věru na koho,
a kdybych chtěla muže upoutat,
nu — chvála bohu! — dovedu to spíš
než ona! Není věru právě hezčí
než já — jen co se týká koketrije,
bych ovšem musela jí ustoupit,
však u hloupých jen mužských, milý pane!
A líbí-li se vám tak její oči,
jak jste mně ondy směle povídal —
nuž, prosím, prosím — nechci v cestě stát!
A abyste to konečně už zvěděl,
nuž tedy slyšte, pane, — já vás nechci!

(Plačtivě.)

Ne, nechci! — Pravím vám, jen jděte dál!
Jsem přece jako jehně trpěliva,
však trpělivost má už také přešla!

Jen si to s rodiči tam vyjednejte,
až přijde na mne, řeknu krátce: „*Ne!*“
Já o manželství věru nestojím.
To je oč stát! — Vždyť mně nic neschází!
A svatba? — Ta mne věru nepotěší.
Vás by snad potěšila, může být;
však vím, co sobě lidé povídají,
že žena muže těší dvakrát jen:
to po prvé, když v svatebním je šatě,
a po druhé, když je už v rubáši.
Nuž, abych druhým vás snad netěšila,
tož věru lehce, pane, nahlídnete,
že prvním potěšit vás nemohu!
Ach nešťastné my bídné ženštiny,
když tedy jsme se mužům poddaly,
už jich co družky více netěšíme!
Ne, nechci, pane, byste tyranem
se stal snad náhlým mojí svolením!
A jakž bych byla všecka nešťastna,
když byste počal si mne ošklivit!
Já věřím, že byste se přemáhal,
by svět mou tajnou bídu nepoznal,
že byste zdvořilým byl veřejně,
že byste se i stavěl laskavým
a slepí lidé že by říkali:
„Ta šťastná žena, jaký je to muž,
jak zábavný, jak je k ní úslužný,
jak si s ní zahrává, jak vtipkuje,
na rukou nošen být by zasloužil!“
Však doma! — Doma byste zíval jen,
a co jste v zdvořilostech promrhal,
to byste sobě doma nahradil
buď mlčením, buď hrubým hubováním.
Ó hubování! Hádky domácí!
Vy byste zakrátko mne zmořily!
Jak je tak každá žena nešťastná,
že *musí* povzdechy a slzami

vždy muže *nutit*, aby řekl: „Ano!“
A „ano“ musí říkat, to je zřejmé,
vždyť žena obyčejně pravdu má,
a žádá-li cos, žádá rozumně!
Však muž si myslívá: „Vždyť jsem já hlava!“,
a třeba mnohému by nerozuměl,
přec myslí, že už musí odmílovat,
když něco z jeho hlavy nevyšlo!
Ne — je to směšné, že se manželství
tak vychvaluje, že se povídá:
„Manželství pojí srdce úzce k sobě,
by v lásce, v stálém štěstí prodlela!“
Nu ovšem, že si ruce podají,
když před oltářem spolu předstoupí;
však tak si také ruce podávají
angličtí rozlícení boxovníci,
než počnou na život a na smrt boj,
a ruky stisknutím si slibujou,
že žádný z nich se hněvat nebude,
když druzí poctivě mu vybijou.
Což se snad snáší mír a manželství,
což neznamená každé políbení,
že manželé to odpustí,
když konečně se přece umoří?
Což neznamená každé smíření,
že přijde pozděj zase jiná hádka?
Což není to už ostrou satirou,
že žena jména svého pozbývá,
a podle muže ji pak překřtější
tak jako mnohé město podle bitvy,
jež se tam třeba nahodile svedla?
Ach jak mne potěšuje vědomí,
když svoje jméno takto neproměním,
že nepotřebuju se s mužem rvát!
Mně není třeba jeho ochrany,
což nemohu já sama v světě stát?
Čímpak mne také může muž můj chránit,

bych sama se tím chránit nedovedla?
Aj, jaký rozdíl mezi mnou a mužem?
Snad jeho příkrý, hrubý zevnějšek,
snad jeho tvář, snad jeho hloupý vous?
Můj bože, toť bychom se tuze lehce
též mohly hrdinnými muži stát
a netřeba nám věru více k tomu
než copy kolem tváře uvázat!
A vaše podpora, můj milý pane?
Nu, chvála bohu, té mi netřeba,
mám přece ještě jmění nějaké,
a kdybych neměla, mám ruce své,
a ty mne věru dobře uživí!
Nechť třeba hlad a trpkou nouzi mám,
i s málem se pak ráda spokojím
a budu tak, jak bývají ty ženy,
jimž se tak, pane, vždycky divíte
a o nichž říkáte, že nechápete,
jak jen ty chudé ženy žítí mohou,
když jim dá čtvrtní denně almužnou
mizerný groš, už že se uživí!
Tak budu třeba sama také žít
a budu aspoň vždycky samostatna.
Ach samostatnost, jaké krásné slovo!
Tak sama, sama v širém světě stát,
o přízeň nedbat, lásky nežebrat —
ach sama — sama — jak to divně zní!

(Náhle se zarazí.)

Ach sama — sama — mráz mne probíhá,
stát sama, sama žít a bez přátel
v poslední hodině pak umírat,
a nikdo zde, kdo k smrti poslouží,
a nikdo zde, kdo oči zatlačí,
a nikdo, nikdo, kdo by zaplakal!
Hu, jak mne svírá mráz ten ošklivý, —
ne — nechci přece provždy sama být,
chci kolem sebe lidi milující

a chci je vřele zase milovat.
Jen muže ne! — Nač také muž by byl?
Muž by moh dříve umřít nežli já
a nastal by pak smutek trýznivý,
že bych si třeba oči vyplakala!
Kdo nemá nic, ten nezná aspoň ztráty!
Já umírám už děsnou ouzkostí,
když si jen jako mžikem vzpomenu,
že by můj Karel umřel dřív než já, —
ach Karla ztratit, ne — radš hnedky smrt,
já umru, Karle, věru bez tebe,
ne — já to, Karle, věru nevydržím,
že se tě nyní musím odřící.

(Plačtivě.)

Ach, proč jsi mně to, Karle, učinil!
Jest to tvá odměna za moji lásku,
že nutíš mne, bych se tě odřekla?
Je to tvá věrnost, často slibovaná?
Což jsem to něčím, Karle, zasloužila,
že mnou teď náhle opovrhuješ? —

(Malá přestávka.)

Že opovrhuje? I ty můj bože,
kdožpak mně ošklivé ty věci řek?
Kdožpak mne nutí, bych se odřekla?
Vždyť právě o mne rodiče mé prosí!
Já jsem jim ze strachu jen utekla
a tak se v rozpacích svých pomátla,
že se mně srdce v těle ještě třese
a zde co pravý blázen podivné
si řeči o neštěstí vymýšlím!
Což nechci Karla? — Ty můj bože, chci!
Vždyť bez něj nemohu ni živa být!
A bylo by to moje manželství
s mým milým Karlem věru nešťastné?
Ach bože, bože, což jsem mluvila?
Vždyť manželství jen tenkrát nešťastné
můž býti, když je mocí vnuceno,

však já ho беру jenom z vlastní vůle!
Muž ovšem býti, že i Karel můj
snad bude vládnout chtíti nade mnou, —
nu, ať si vládne, ráda poslouchám,
ať je on hlavou, srdcem budu já,
a když mu srdce dobře poradí,
toť jistě také rád pak uposlechne.
A trvanlivé aby štěstí bylo,
to bude starost moje největší!
Teď ovšem jsem mu kniha pozlacená,
však brzo ztratí se to pozlátko
a bude kniha vbrzku příliš známa.
By pak té knihy stranou neodložil,
až listy její trochu rozečte,
nuž — každou stránku její naplním
pak samým rozumem a dobrotou,
že znovu každou zvláště poután bude.
Ó těš se, Karle, máš mít dobrou ženu,
a moudrá bude! — Jakž by nebyla,
když právě se tak strašně svatby bála?
Čím víc dřív strachu, tím víc moudrosti,
vždyť strach prý moudrosti vždy základ jest!
Však já se na chudáka zamračila,
když z pokoje jsem prve utekla;
snad rozhněval se chudák proto na mne,
můj bože, kdyby tak byl odešel
a rodičů mých o mne nedoprosil,
toť bych teď sama rychle musela
si běžet za ním. —

(Nahlídne klíční děrkou do vedlejšího pokoje — pohnutým hlasem.)

Ó můj dobrý bože,
teď právě rodiče jej žehnají
a šťastný úsměch sídlí v jejich tváři
a blahem jejich dobré oko září!
Ó otcovy vy drahé šediny,
teď také vděčný syn vás líbat bude,

a bude sprovázet vás cestou všude
až do poslední žití hodiny.
Ó upřímné vy oči matčiny,
vy sídlo lásky, sídlo nevinny,
vám bude v nás zas nová rozkoš zkvítat;
v nás obraz uzříte své mladosti
a z našich mladých bujných radostí
se budou matce nové věnce splítat.
Vy uzříte, jak nás dva láska pojí,
jak svět nás strastný nikdy nerozdvojí,
jak sdílet budem osudů svých tíže!

(Sklopí hlavu.)

Jakž bychom nesdíleli, když nás víže
tak mocná, neporušitelná páska —

(pozdvihne zase hlavu)

ta nejmocnější páska — věrná láska!

(Utírá si oči — mírným tónem.)

Však — mně se zdá — že trochu slz se shluklo —

(náhle živě)

já musím k nim, sic by mně srdce puklo!

(Odkvapí.)